

HØRINGSSVAR

afgivet af Komiteen Flygtninge Under Jordan/Refugees Welcome
februar 2012

Lov om ændring af udlændingeloven og lov om ægteskabs indgåelse og opløsning (Ny balance i reglerne om ægtefællesammenføring, fravigelse af persondatalovens § 7, stk. 8, i visse sager i forbindelse med overgang til elektronisk sagsbehandling m.v.) j.nr. 11/87474.

Indledning:

Regeringen vil fjerne "unødvendige krav" – det synes vi er glimrende, men dette lovforslag opretholder imidlertid en række unødvendige krav. Regeringen siger, at reglerne bør være "rimelige og gennemskuelige". Med de foreslåede ændringer kommer vi et skridt i den retning, men en lang række af VKOs stramninger fastholdes med dette lovforslag, og derfor er der stadig lang vej tilbage til et rimeligt udgangspunkt.

3) Pointsystem og 24-års regel

Det er meget positivt at afskaffe det nyindførte pointsystem for den tilrejsende, men hvorfor ikke også se på kravene til den herboende? Generelt mener vi, det ville være en fordel at afstemme kravene til EU's krav, som er en del lempeligere. Kravet om at have haft Tidsubegrænset Opholdstilladelse (TUB) i mindst 3 år var en VKO-stramning, og det er endnu mere urimeligt set i lyset af, hvor vanskeligt det har været at opnå TUB de seneste år.*

- Vi anbefaler at kravet om TUB nedsættes til 1 år.

*) Siden pointsystemet for TUB blev indført i 2010 har meget få opnået permanent ophold, hvilket tydeligt viser at kravene er blevet urimeligt høje (kun 4,3% af ansøgerne opnåede det i løbet af de første 9 måneder efter indførsel af pointsystemet).

Kravet om ikke at have modtaget offentlige ydelser fortolkes helt urimeligt rigidt. I medierne har der været flere eksempler på, at en enkelt måned på kontanthjælp eller enkeltstående ydelser har givet afslag – på trods af, at herboende var villig til at betale beløbet tilbage.

- Vi anbefaler at kravet om selvforsørgelse afstemmes med EU-reglerne, hvor man blot skal være selvforsørgende på ansøgningstidspunktet. Et skarpere alternativ kunne være, at man har været selvforsørgende over en periode på 2 år, dog med tilladelse til kortere perioder på kontanthjælp eller enestående ydelser.

Effekten af 24-års reglen er stadig aldrig undersøgt. Derfor er det heller ikke rimeligt at opretholde den med henvisning til, at den virker. Det eneste vi ved er, at den rammer alle – og at de fleste ægteskaber må anses for ikke at være tvangsægteskaber. På den måde kan man omvendt argumentere, at den eneste dokumenterede effekt er en begrænsning af de frivillige ægteskaber.

- Vi anbefaler at 24-års reglen sættes ud af kraft indtil en undersøgelse er gennemført af effekten siden reglen blev indført. Samtidig anbefaler vi at forstærke den forebyggende og rådgivende indsats ud fra en gennemgang af Best Practice i Europa.*

*) I 2003 udgav Center for Ligestillingsforskning ved RUC rapporten "Tvangsægteskaber i en europæisk kontekst" – en ny undersøgelse af denne type ville være oplagt.

4) Tilknytningskrav

En tilbageførelse af definitionen før seneste stramning betyder en opretholdelse af den regel, som har splittet flest familier ad, og som rammer mest skævt. Der er ingen rationelle argumenter for overhovedet at opretholde tilknytningskravet. Hvorfor er det dårligere, at en mand fra Iran vælger en kone fra Iran end en kone fra Thailand? Og hvordan kan man forvente, at et ægtepar, som fra fødslen taler samme sprog, pludselig begynder at tale dansk sammen? Hvorfor giver et ægteskab mellem to parter, der er i familie med hinanden, en større tilknytning til hjemlandet?

Udlændingelovens § 9, stk. 8: Opholdstilladelse efter stk. 1, nr. 1, kan ikke, medmindre ganske særlige grunde, herunder hensynet til familiens enhed, afgørende taler derfor, gives, såfremt det må anses for tvivlsomt, om ægteskabet er indgået eller samlivsforholdet er etableret efter begge parter eget ønske. Er ægteskabet indgået eller er samlivsforholdet etableret mellem nærtbeslægtede eller i øvrigt nærmere beslægtede, anses det, medmindre særlige grunde, herunder hensynet til familiens enhed, taler derimod, for tvivlsomt, om ægteskabet er indgået eller samlivsforholdet er etableret efter begge parter eget ønske.

Vi finder det dobbelt moralsk at opstille så store forhindringer for familiesammenføring mellem ægtefæller, der er i familie med hinanden, eftersom fætter/kusine-ægteskaber ikke er ulovligt i Danmark jf. Ægteskabsloven § 6. I det nye lovforslag anføres det, at ægtefællernes slægtskab taler for den herboendes 'stærke tilknytning' til hjemlandet. Dette fremstår helt uargumenteret. Vi taler på ingen måde for fætter/kusine-ægteskaber, men vi ønsker et ligeligt forhold mellem reglerne, der gælder for udlændinge og for etniske danskere. Argumentet om risiko for skader hos børn kan ikke bruges mod fætter/kusine-ægteskaber, så længe det stadig er lovligt efter gældende dansk ret, og man kan heller ikke påvise, at fætter/kusine-ægteskaber i højere grad end andre er indgået under tvang.

Vi har svært ved at se, hvordan alle disse forhold skulle gøre ægtefæller dårligere integrerede eller give dem mindre ret til at leve sammen her i landet. Ligesom for dansk-udenlandske par må det være tilstrækkeligt, at den herboende har en stærk tilknytning til Danmark.

- Vi anbefaler, at tilknytningskravet fjernes helt. Alternativt lempes det kraftigt, således:
 - at det ikke gælder for ansøgere der har haft tidsbegrænset ophold i mindst 1 år. Se under pkt. 3.
 - at arbejdsmarkedstilknytning bliver irrelevant, da der i forvejen er et krav om selvforsørgelse.
 - at tilknytningskravet alene skal afhænge af den herboendes tilknytning til Danmark.

To konkrete eksempler på, hvordan tilknytningskravet fortolkedes frem til seneste stramning, og som således vil være gældende efter dette lovforslag:

***Afghansk mand** fik asyl i 2001, forfulgt af Taleban. Var allerede inden udrejsen gift, men blev psykisk syg og fik først mulighed for at få sin kone (som var flygtet til Iran) herop til Danmark i 2003. De søgte familiesammenføring, men sagen trak ud og hun fik til sidst afslag. I mellemtiden havde de fået en datter, som i 2008 var 4 år gammel – da ankom politiet og satte moren i fængsel med henblik på udsendelse. Manden og datteren har permanent ophold, og han har siden 2003 haft fast arbejde og taler dansk. Begrundelsen for afslaget var tilknytningskravet – hendes mange års ophold i Danmark medregnedes ikke fordi det var som asylansøger. Man gav heller ikke dispensation pga. flygtningestatus, da man ikke mente, at Taleban var en trussel længere.*

***Somalisk mand** fik asyl i 2001, mødte senere en somalisk kvinde i asylcentret i Danmark, blev gift og fik 3 børn. Manden har permanent ophold, deres 3 små børn har også ophold og går i børnehave, men moren på 27 år fik afslag på asyl i 2006, og parret fik senest i 2010 også afslag på familiesammenføring pga. tilknytningskravet. Parret fik ikke dispensation fra kravet selvom han er flygtning, eftersom man ikke mener, han ville få problemer ved en hjemvenden til Somalia i dag. Han havde haft fast arbejde de seneste 7 år og forsørgede sin familie. Man lagde alligevel vægt på, at parret ikke taler dansk i hjemmet, at de kommer fra samme land og at hans arbejde ikke er af "særligt integrationsfremmende art".*

5) 28-års regel til 26-års regel

Naturligvis er det en forbedring at sætte antallet af år ned, men udgangspunktet er stadig en diskriminerende tankegang. Når man fjerner tilknytningskravet for dem, der har opholdt sig her i 26 år (det vil oftest være næsten hele deres liv), så favoriserer man etniske danskere og diskriminerer dermed mennesker, der ikke er født og opvokset i Danmark.

- Anbefaling: Afskaf reglen, det bør være tilstrækkeligt at den herboende har haft tidsbegrænset ophold i mindst 1 år. Se pkt. 4.

6) Afskaffelse af indvandringsprøven

Det er vi meget glade for. Denne prøve har fra starten været en besynderlig og useriøs idé, og har desværre allerede kostet en masse penge og tid at få stablet på benene.

- Anbefaling: vi støtter afskaffelsen fuldt ud.

7) Indførelse af ny danskprøve

Sådan som niveauet, adgangen til gratis undervisning og tidsgrænserne er beskrevet i bemærkningerne virker det som om alle vil kunne bestå denne prøve, hvis de arbejder for det. Vi er meget positive overfor krav om at lære dansk, idet sprogbeherskelse åbner mange muligheder og begrænser den isolation, som mange familiesammenførte (især kvinder) oplever. Mange af den tidligere regerings sprogkrav har imidlertid været så svære at opfylde, at den svageste gruppe aldrig ville kunne leve op til dem, uanset egen indsats. Det økonomiske incitament vil også modvirke de ægtefæller, som ikke mener den nyankomne behøver lære dansk.

- Anbefaling: vi støtter den nye danskprøve, sådan som den er beskrevet, inklusive dispensationsadgang.

8) Nedsættelse af sikkerhed fra 100.000 til 50.000

Ligesom under pkt. 4 og 5 mener vi, at der ikke er nogen fornuftig grund til at afkræve en bankgaranti overhovedet. Det udgør en økonomisk diskrimination for lavindkomstgrupper, og rammer personer uden familie og andet netværk ekstra hårdt. Selv hvis netværket bruges, stiller det personen i et økonomisk afhængighedsforhold i 4 år. Krav om selvforsørgelse til den herboende bør være tilstrækkeligt.

- Anbefaling: afskaf hele kravet om økonomisk sikkerhedsstillelse.

9) Afskaffelse af gebyrer på familiesammenføring

- Anbefaling: Vi tilslutter os fuldt ud at afskaffe gebyrerne, som aldrig burde have været indført. Desuden anbefaler vi at gebyret for fornyelse af opholdstilladelse efter diverse paragraffer, inklusive studie- og arbejdstilladelser, også afskaffes.

10) Elektronisk behandling af asylsager

Praksis for behandlingen af asylsager har altid været utroligt langsom og svær at finde rundt i. Et vist antal sagsakter er løbende forsvundet fuldstændig. Den ene myndighed ved ikke altid, hvad den anden foretager sig – politi, Udlændingestyrelse, Ministerium, kommune – hvilket kan skabe forvirring og til gene for ansøger. Det ville helt sikkert være bedre at arkivere akterne elektronisk. Sikkerheden og overholdelsen af Persondataloven er naturligvis meget vigtig, men når det er nødvendigt af hensyn til sagens behandling må der udveksles oplysninger som angivet i lovforslaget.

Persondataloven § 7 om 'særligt følsomme oplysninger' indebærer *racemæssig eller etnisk baggrund, politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning, fagforeningsmæssige tilhørsforhold og oplysninger om helbredsmæssige og seksuelle forhold*. Desuden § 7, stk. 8: *For den offentlige forvaltning må der ikke føres edb-registre med oplysninger om politiske forhold, som ikke er offentligt tilgængelige*. Lovforslaget ønsker en fravigelse af PDL § 7, stk. 8.

Vi støtter en digitalisering af edb-registrene, men vi fremhæver vigtigheden af, at oplysningerne vil forblive behandlet som 'særligt følsomme oplysninger' og sikres mod enhver adgang udefra. Stort set alle asylsager indeholder mange følsomme oplysninger, som udenlandske efterretningstjenester, familiemedlemmer o.a. under ingen omstændigheder må få adgang til. Der er også sager, hvor fx en torturoverlever ikke ønsker at hans/hendes ægtefælle får adgang til oplysningerne i sagen, fx om seksuelle krænkelser. De danske efterretningstjenester og kommuner bør heller ikke have lettere adgang til at registrere asylansøgere politiske, seksuelle osv. forhold end når det drejer sig om danske borgere.

- **Anbefaling:** vi tilslutter os elektronisk sagsbehandling, dog med ekstra fokus på sikkerheden.

Bemærkning:

I regeringsgrundlaget nævnes nedsættelse af et nyt, uafhængigt nævn for familiesammenføringsager samt lempede regler for voldsramte, familiesammenførte kvinder. Desuden loves ændringer af gældende regler for familiesammenføring med børn, som vi utålmodigt ser frem til. Disse emner ville have været oplagte at få med i dette lovforslag, men vi går ud fra at de kommer inden længe.

Komiteen Flygtninge Under Jorden /Refugees Welcome

Dronningensgade 14, 1420 Kbh K, tlf. 50558011

